

Zaterdag 7 oktober 2023 - 20:00

HOOGSTRATEN

CURRENDE

Upon the chant

Currende

Sarah VAN MOL | Renate WEYTJENS, *sopranen*

Agnes DE GRAAFF | Kerlijne VAN NEVEL, *mezzo-sopranen*

Hans HELSEN | Roel VAN SEVENANT, *tenoren*

Gunther ANDEVEN | Thomas VANDENABEELE, *bariton*

Erik VAN NEVEL, *bariton, concept programma, leiding*

Programma

UPON THE CHANT

INTROITUS

UT QUAEANT LAXIS

Hymnus in Nativitate S. Johannis Baptistae

MISSA PRO DEFUNCTIS

REQUIEM AETERNAM

KYRIE - CHRISTE - KYRIE

DIES IRAE

SANCTUS & AGNUS DEI

LUX AETERNA

IN PARADISUM

BEATA MARIA VIRGINIS

ALMA REDEMPTORIS

O VIRGO VIRGINUM

AVE MARIA

REGINA CAELI

TOTA PULCHRA ES

EXODUS

Lupus Hellinck [c.1494-1541]

AN WASSERFLÜSSEN BABYLON

Erik Van Nevel

PLORANS PLORAVIT

Upon the Chant

William Byrd [c.1540-1623]

CIVITAS SANCTI TUI

Carlo Gesualdo [1566-1613]

O VOS OMNES

Heinrich Schütz [1585-1672]

AN DEN WASSERN ZU BABEL à 8, SWV 37

ex 'Psalmen Davids', 1619

Erik Van Nevel

IN EXITU ISRAEL

Upon the Chant

Toelichting door Erik Van Nevel

UPON THE CHANT

De prachtige gregoriaanse melodieën [chants] van de belangrijkste liturgische momenten in het jaar heb ik voorzien van een min of meer uitdagende meerstemmige zetting. Daarbij werden de originele lijnen in hun melodische en ritmische vorm nauwkeurig behouden. Ze bevinden zich steeds in één van de 4 stemmen. Ik ben niet halsstarrig op zoek gegaan naar een nieuwe toonspraak, er zullen invloeden herkend worden van allerlei aard. Door de combinatie van modale en tonale kleuren kregen de werken toch een eigen, soms verrassende eigenheid.

Het concert opent met een hymne voor de geboorte van Johannes de Doper. Het zijn 5 strofische verzen die elk een eigen zetting kregen. In het 'Amen' aan het einde van de hymne verwijs ik graag, zoals ik dat eveneens in sommige andere werken heb gedaan, naar de clausula's van de eerste generaties van polyfonisten.

Daarna volgt een luik 'Missa pro Defunctis'. Sommige delen van de gregoriaanse dodenmis zijn nog erg bekend omdat ze hier en daar nog gezongen worden door regionale koren of ensembles. Daaronder behoren zeer zeker het Introitus, het Kyrie, al zeer zeker het zeer geapprecieerde In Paradisum. Het Dies Irae is sedert de jaren '70 van de 20ste eeuw in de actuele begrafeniseritueel in onbruik geraakt. Toch zal het door menigeen nog herkend worden. De prosodie van het woord is in het originele gregoriaans eerder binair. Ik ben zo vrij geweest er een ternaire maatsoort van te maken, zoals er in het ouder repertoire ook voorbeelden zijn.

Ook in de werken rond Beata Maria Virgines [B.M.V.] zullen de 'chants' herkend worden. Het Ave Maria, Alma Redemptoris Mater en Regina Coeli behoren nog steeds tot het collectief geheugen. Uiteraard werden deze teksten veelvuldig getoonzet door talrijke componisten doorheen de West-Europese muziekgeschiedenis. Meestal werden dat vrije composities met hier en daar verwijzingen naar fragmenten uit het gregoriaans. Behoudens enkele schaarse uitzonderingen uit het begin van de 20ste eeuw, vinden we zelden composities die zich exact en uitsluitend houden aan het origineel.

EXODUS

Dit thema is zeer actueel, enerzijds door het gelijknamige boek dat is verschenen van de hand van Marleen Reynders, maar al zeker door de recente gebeurtenissen in Oekraïne.

Het volk dat hebben en houden moet verlaten, bezet wordt, op de vlucht slaat en in andere oorden opvang zoekt of gevangen wordt genomen door de vijandige troepen... De gelijkenissen met de verhalen uit het boek Exodus in het Oude Testament zijn treffend. Ook deze teksten hebben menig componist geïnspireerd, temeer daar er ook naar wordt verwezen in sommige psalmen.

Naast twee werken die ik zelf heb getoonzet volgens het Upon the Chant-principe worden nog vier geweldige staaltjes van prachtige muziek uitgevoerd.

Met de Bruggeling Lupus Hellinck horen we de typische stijl van de Vlaamse polyfonie, zij het dan hier vrij uitzonderlijk op een Duitse psalmtekst.

In het schitterend Civitas Sancti Tui van William Byrd horen we de klacht over de stad Jerusalem die helemaal desolaat wordt achtergelaten.

Carlo Gesualdo is de man die de klacht van Jeremias op een passionele wijze in haast schokkende harmonieën zet.

Met de dubbelkorige psalm 137 van Heinrich Schütz horen we hoe de componisten van de 17de eeuw zeer retorisch met de tekst omgaan. 'Huilen, zingen, verantwoording' worden zeer affectief in noten gezet. Aan het einde van de doxologie 'Ehre sei dem Vater' merken we dat Schütz op de tekst 'und von Ewigkeit zu Ewigkeit' terugrijpt naar de oude polyfonie en hoe hij er een magistraal contrapunt van maakt. Indrukwekkend.

Aangezien we dan toch dubbelkorig zijn opgesteld, wordt ook de laatste psalm 'responsoriaal' uitgevoerd, zoals dat in sommige kloosters of abdijen nog steeds gebeurt. Elk van de groepen neemt alternerend een vers voor zijn rekening. Enkel aan het slot komen ze weer even samen om de psalm af te sluiten.

En hebt u de muziek tot dan toe kunnen smaken? Dan is er als toemaatje een speciaal voor deze kerk gecomponeerd werkje: Virgo Sancta Katherina.

Erik Van Nevel
Overmere, 9/2023.

Biografie

Currende

Currende werd in 1974 opgericht. Aanvankelijk zong het ensemble zonder dirigent en was huidig dirigent Erik Van Nevel een van de zangers. De laatste jaren zijn er steeds meer producties waarbij er terug op deze wijze wordt gewerkt.

Currendes zangstijl is zeer herkenbaar. De helderheid van het klankbeeld, de grote vitaliteit en de uiterste zorg voor tekst en taal zijn de belangrijkste kenmerken.

Naast de speciale affiniteit met de grillige 17de eeuw, maken Erik Van Nevel en zijn ensemble er een punt van om het fantastische, maar helaas te weinig gekende kunstpatrimonium van de Vlaamse Polyfonisten te promoten. Door een interessante en originele programmering weet het ensemble deze oude muziek steeds weer op een verfrissende wijze voor te stellen.

Currende heeft een zeer uitgebreide discografie. Onder het Label ACCENT werden opnamen gerealiseerd met o.m. muziek van O. Lassus, P. Philips, oratoria van G. Carissimi, motetten van H.Schütz, groots koorwerk van D. Scarlatti, de meesterlijke 'Musica Religiosa' van J. De Wert en indrukwekkende muziek van Giovanni Gabrieli, Adriaan Willaert en Joan Cererols.

Bij het label EUFODA verschenen opnames met muziek van Orlandus Lassus, Johannes Le Fébure, Hans Leo Hassler, Luca Marenzio en Dietrich Buxtehude. Bij het Label ACCENT zijn er o.m. opnames van Giovanni Gabieli, Peter Phillips. De meeste recente opname met muziek van polyfonist Gery De Ghersem kreeg in Frankrijk een Prix Choc. Een opname met nieuw ontdekte muziek uit het archief van de kathedraal in Mechelen kreeg de Klara-publieksprijs.

Sint-Katharinakerk

De Sint-Katharinakerk, ook gekend als kathedraal van de Kempen, en de toren werden gebouwd tussen 1524 en 1546 naar een plan van Rombout Keldermans, één van de architecten van de kathedraal van Antwerpen. De kerk is één van de hoogste bakstenen gebouwen van de wereld en is de "trionf der bakstenen" met haar 104,70 meter hoge toren en lengte van 80 meter. De Sint-Katharinakerk bleef gespaard van de godsdiensttroebelen in de 16de eeuw, maar op 23 oktober 1944 werd de toren nog, net voor de bevrijding, door de wegtrekkende Duitse troepen gedynamiteerd. In de jaren '50 werden kerk en toren echter minutieus herbouwd, dit onder leiding van architecten L.Stijnen en P.Berger. De flamboyante laatgotische stijl, waarbij bakstenen worden afgewisseld met witte 'speklagen' uit zandsteen, vindt u op meerdere plaatsen in de omgeving terug.

EXPERIMENT/ALLENDE
KUNST/THEATER/JAZZ/ACT
KLASSIEKE MUZIEK/POEZIE
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/P
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/A
GESCHIEDENIS/ERFGOED/G
HEDENDAAGSE MUZIEK/FES
POLITIEK/ECONOMIE/WORI
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSO SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

Klassieke muziek van de middeleeuwen tot vandaag in een historische context

Ontdek de seizoenconcerten met Reinoud Van Mechelen,
Les Arts Florissants, The Tallis Scholars
en zo veel anderen op www.amuz.be.

van roey

BOUWEN MET MENSEN

Oostmalsesteenweg 261 - 2310 Rijksevorsel - T +32 3 340 17 11 - info@vanroey.pro • www.vanroey.pro

COLOFON

ALGEMENE COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Festival van Vlaanderen Kempen vzw
met dank aan sponsor IOK
en mediasponsor Klara

ORGANISATIE

Dr. Jelle Dierickx
Directeur
Michaela Defever
Marketing & PR
Lieze Depuydt
Productie
Babette D'hoë
Productie-assistent

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
Voorzitter
Kris Vreys
Ondervoorzitter
Ludo Kools
Secretaris
Greet De Clerck
Liana Davtyan
François Mylle
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Annick Schramme
Björn Siffer

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Jelle Dierickx
Michaela Defever
Lieze Depuydt
Babette D'hoë

ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Jelle Dierickx
Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen vzw
Onder-den-Toren 12
2800 Mechelen

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel
uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is
lid van de European Festival Association en de
International Society for Contemporary Music.

Programma onder voorbehoud van wijzigingen.

CONTACT

Festival van Vlaanderen Kempen vzw

Onder-den-Toren 12, 2800 Mechelen
T +32 (0)15 20 49 82
kempen@festival.be

www.musica-divina.be

SUBSIDIENTEN

MET DE STEUN VAN

De steden Geel, Hoogstraten, Lier, Herentals en Turnhout en de gemeenten Mol, Westerlo, Heist-op-den-Berg en Scherpenheuvel-Zichem, de abdijen van Postel, Averbode en Tongerlo, en de kerkfabrieken en de toerismediendiensten van de betrokken steden en gemeenten.

SPONSORS

PARTNERS

